

[Justitsministeren.]

forhold til de nugældende regler. Det er mit håb, at alle disse overvejelser inden altfor længe vil resultere i nye og mere tidssvarende regler.

Bøgholm: Det, der for fremtiden sikkert vil komme til at stå som den afgørende forskel mellem den tid, vi oplever, og tiden forud, vil utvivlsomt være det forhold, at den isolationspolitik, der har været ført af de skiftende regeringer siden 1864, er blevet brudt. I næsten 100 år har dansk udenrigspolitik været en interessepolitik, den er nu blevet en eksistenspolitik. Dette skyldes ikke blot den storpolitiske udvikling, der har tvedelt verden, det skyldes også den tekniske udvikling, der gennem at overvinde afstanden og ophæve rummet har skabt den lille verden, hvor alle er naboer. Det er min opfattelse, at dette forhold vil gøre det nødvendigt, at der i dette høje ting på en helt anden måde end tidligere holdes udenrigspolitiske debatter. Den danske udenrigspolitik, der føres, har overvældende folkelig tilslutning, men det kan ikke med rette siges, at den bygger på et folkeligt kendskab til problemerne på samme måde, som indenrigspolitikken gør det. Der ligger her en stor og betydningsfuld opgave for dansk politik.

Det kan med rette siges, at den senere tids udvikling ude i verden har ændret selve de geografiske forudsætninger for udenrigspolitikken, idet det nittende århundredes udvikling frem mod nationalstater er fortsat og har bredt sig også til de andre verdensdele. Medens det britiske verdensrige tidligere diplomatisk set kunne dækkes fra London, må der nu syv selvstændige ministerposter til. Det samme forhold gør sig med megen styrke gældende i det mellemste Østen, og den verdensøkonomiske udvikling, der har sprængt Europas lederstilling, har givet en helt ny betydning til de mange syd- og centralamerikanske stater.

Det ville overstige Danmarks finansielle kræfter at gennemføre en tilfredsstillende repræsentation på alle disse poster, og jeg vil gerne henstille til den høje regering, at der på et nordisk ministermøde optages forhandlinger om løsning af dette problem på en nordisk basis. Tiden er endnu ikke inde til skabelsen af et nordisk diplomati, men skabelsen af et diplomatisk samarbejde for et flertal af de ikke-politiske posters vedkommende ville ikke støde på større vanskeligheder. Hvor det gælder

de store poster, ville der da fortsat være repræsentanter for hvert enkelt af de nordiske lande, men for et flertal af de øvrige posters vedkommende ville der kun være een nordisk repræsentant, idet den norske, svenske eller danske repræsentant da samtidig ville være repræsentant for de øvrige nordiske lande. Det er jo ikke noget nyt i den diplomatiske historie, at det ene land lader sig repræsentere af det andet. I tiden før den første verdenskrig var Danmark i Peking repræsenteret af Rusland, og der kunne nævnes mange andre eksempler på et sådant forhold. Det nye skulle bestå i en systematisering af dette forhold gennem faste nordiske aftaler. Fordelen ved en sådan ordning synes mig at ligge lige for. Det vil give de nordiske repræsentanter en større prestige ude i verden, at de kan tale for et enigt Norden. Det vil samtidig betyde meget store finansielle besparelser og sikre, at nordiske interesser kan gøres gældende på flere poster, end det ellers ville være muligt.

En sådan ordning bør utvivlsomt forberedes på et nordisk ministermøde, og den kan naturligvis også gennemføres på et sådant. Jeg ville dog foretrække, at dette skete på en parlamentarisk basis, således at rammerne blev lagt på et møde mellem de nordiske udenrigspolitiske nævn, og at der oprettedes et fællesudvalg af de udenrigspolitiske nævn i Norden som et rådgivende organ. Jeg tror, dette ville føles rimeligt.

Medens forholdet mellem de nordiske lande kan gøres op som et større eller mindre tal af samarbejdsmuligheder, ligger det ikke helt på samme måde ved vor sydgrænse. Igennem generationer har det været således for dette folk, at hensynet til Tyskland har været af en ganske afgørende betydning. Vi har levet i skyggen af kejserdømmet som senere af den nazistiske stat. Vor udenrigspolitik mødte os først og fremmest som en nabolitik, d. v. s. som forholdet til Tyskland. Dette forhold er i dag fundamentalt ændret. Udenrigspolitisk set er vi i dag nabo til den diktaturstat, der strækker sig fra Østersøen til Stillehavet, og som på mange måder må betragtes som Asiens forpost overfor Europa.

Allerede dette forhold betyder, at vor stilling overfor Tyskland ikke længere er den samme, men dertil kommer yderligere, at Tyskland ikke har mulighed for at blive stormagt i dette ords virkelige betydning i den tid, der ligger for. En kontinental europæisk stormagt ville først være mulig